

løse de Tvivl, som vare opkomne hos ham, og i denne Henseende kan jeg da, som sagt, paa ingen Maade være enig med Ministeren. Det kan nu naturligtvis her ikke komme i Betragtning, hvad Ministeren anførte, at han troede, Thingets Stemning var mere for at besfatte sig med Almue-skolevæsenet end med det lærde Skolevæsen; thi Thinget maatte være forfrækkeligt fortsynet, om det troede at kunne tage nogen virkelig velbegrunder Bestemmelse om Almue-skolevæsenet uden ogsaa at have det lærde Skolevæsen ganske fast og nær for Øie (Hør!); men, naar Ministeren har meent, at de tagne Forholdsregler skulde høre blot til Bestyrelsen, da synes mig, da skulde han slet ikke have anført enten til sin Undskyldning eller som Grund, at det havde Altsammen været enten paabegyndt eller forberedt til engang at skee; thi derved komme vi jo aabenbart over paa Lovgivningens Gebeet netop om de Gjensande, som her skulde efter Ministerens Sigende alene høre under Bestyrelsen. Saaledes kan der jo slet ingen Tvivl være om, at, naar der har været en Forordning om Examen artium, og man da ophæver Examen artium, saa ophæver man denne Forordning, og at en Ophævelse af denne Forordning ligesaavel maa være en Lovgivningsact, som Forordningen var det selv. Jeg mener fremdeles, at de Forandringer, som den høitærede Minister har gjort, og som, saavidt jeg veed, ikke vare forud bebudede, at de ingenlunde ere enten saa ubetydelige eller maatte saa nødvendig følge af det Forrige, at det jo blev Noget, der visstelig, naar det skulde være lovgyldigt, krævede at have Rigsdagens Drøftning og Samtykke; jeg skal imidlertid for Kortheds Skyld blot nævne een Ting, som den høitærede Minister ikke nævnte, og det er Aldersgrænsen, som er sat ved Optagelsen i alle lærde Skoler. Det er os vist alle vitteligt, at en saadan Aldersgrænsel har aldrig fundet Sted for osældre, vi vide desuden, at ikke saa faa af de dygtigste Mænd i en langt senere Alder, end her sættes som den yderste Grænsel, have begyndt at studere, at flere af dem have gaaet i de offentlige Skoler, tildeels ogsaa fordi de ikke havde Midler til paa anden Maade at forberede sig til Universitetet, og jeg anseer derfor virkelig en Alders-

grænsel her for en saadan Bestemmelse, at skulde den virkelig sættes, og derved unægtelig gjøre for Mange en Afgang til Universitetet og dermed efter vore Indretninger jo til en stor Deel og den største Deel af de egentlige Embeder, gjøre den langt mere besværlig, en saadan Aldersgrænsel, skulde den sættes, siger jeg, da maatte den først sættes efter den omhyggeligste Drøftning, og hvor alle Parter af den lovgivende Myndighed vare enige. Hertil skal jeg indskrænke mig, saameget mere som overalt baade Befjendtgjørelsernes Indhold og i det Hele det lærde Skolevæsen vil, om jeg lever og kommer her igjen, nøde mig til at holde langt udførligere Foredrag om denne Sag.

Cultusministeren: Ja, jeg skal heller ikke drage Forhandlingerne længere ud, hvis der ikke skulde vise sig at være Tilværelighed dertil; jeg skal blot med Hensyn til Forstaelsen af hvad jeg sagde, gjøre opmærksom paa, at jeg yttrede om adskillige Ting, som indeholdes i disse Befjendtgjørelser, at jeg ingenlunde henreguede dem i Almindelighed som alene henhørende under Bestyrelsen, men, at jeg antog, at forsaavidt de nødvendig hørte under den lovgivende Virksomhed, var Lovgivningsgrundlaget vundet under den tidligere Regeringsform. Med Hensyn til den Bemærkning, ved hvilken den ærede Taler sidst dvælede, skal jeg give den Oplysning, at Sættelsen af en Aldersgrænsel for Optagelsen i de lærde Skoler ingenlunde er ny eller kommen frem hverken i 1850 eller i 1845; det hedder nemlig i en ældre Forordning om de lærde Skoler, af 7de November 1809, under § 63, i første Linie: Som væsentlig Betingelse ved nye Disciples Optagelse fastsættes: „at de ved Indtrædelsen i Skolen have fyldt det tiende Aar eller dog kun i det Høieste sekkle nogle faa Maaneder i denne Alder.“

Grundtvig: Ja, men det er en ganske anden Sag, det kunde slet ikke være min Mening, naar jeg talte om en Aldersgrænsel, da at tænke paa en Grænsel for den Alder, de skulle have naaet for at komme ind i Skolen, men det er den Aldersgrænsel, der er sat, efter hvilken de ikke maae komme berind.